

JC-101

January-2025

B.Ed., Sem.-I

C-01 : Education

(Language Across the Curriculum)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. નીચેના કોઈપણ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો : 14

(A) “માનવને અન્ય સજીવોથી જુદું પાડતું કોઈ તત્ત્વ હોય તો તે ભાષા છે.” – પ્રસ્તુત વિધાનને સ્પષ્ટ કરો.

(B) ભાષા અને સમાજના સંબંધમાં ભાષાના પ્રભાવની ભૂમિકા શું છે ? સમજાવો.

અથવા

(A) ભારતીય વર્ગખંડોમાં ભાષાવૈવિધ્યની સ્થિતિ શું છે ? સવિસ્તાર જણાવો.

(B) ‘ઘટ સિદ્ધાંત’ ઉદાહરણ આપી વિસ્તારથી સમજાવો.

2. નીચેના કોઈપણ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો : 14

(A) પ્રત્યાયન અને અધ્યયનના સાધન તરીકે ભાષાનું મહત્ત્વ સમજાવો.

(B) ભાષા વિકાસનો ‘જન્મજાત શક્તિ’નો સિદ્ધાંત અને ‘આંતરક્રિયાત્મક’ સિદ્ધાંત સમજાવો.

અથવા

(A) ઘરની ભાષા અને શિક્ષણના માધ્યમની ભાષા વચ્ચે શું તફાવત છે ? વિગતે સમજાવો.

(B) ભાષા શિક્ષણનો સમાજશાસ્ત્રીય અભિગમ અને માનસશાસ્ત્રીય અભિગમ વિસ્તારથી સમજાવો.

3. નીચેના કોઈપણ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો : 14

(A) શ્રવણ કૌશલ્યનો અર્થ જણાવી, હેતુઓના આધારે શ્રવણના પ્રકારો વર્ણવો.

(B) વાચન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ વિગતે સમજાવો.

અથવા

- (A) શિક્ષણ-વિદ્યાર્થીના સંબંધ સંદર્ભે ભાષાનું મહત્ત્વ સમજાવો.
 (B) માતૃભાષાના પાઠ્યપુસ્તક સિવાય અન્ય વિષયોના પાઠ્યપુસ્તકોમાં ભાષાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.

4. નીચેના કોઈપણ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો : 14

- (A) શ્રવણ કૌશલ્ય અને વાકકૌશલ્ય વિકસાવવા માટેની કોઈપણ બે પદ્ધતિની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
 (B) વાચનના પ્રકાર જણાવી, મુખવાચનના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.

અથવા

- (A) લેખિત અભિવ્યક્તિના માધ્યમ તરીકે ઔપચારિક લેખન અને અનૌપચારિક લેખનને ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
 (B) બહુભાષિતા એટલે શું ? બહુભાષિતાનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરી તેના લાભ અને મર્યાદા જણાવો.

5. નીચેના બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો : 14

- (1) ભાષાની ગમે તે બે લાક્ષણિકતા જણાવો.
- (2) ભાષાનો અર્થ સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.
- (3) સાતત્ય ભંગ બાબતે શિક્ષકે કેવાં પગલાં લેવા જોઈએ ? બે સૂચનો જણાવો.
- (4) ઘરની ભાષા એટલે શું ?
- (5) સંકલ્પનાનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (6) ભાષાનો દાર્શનિક અભિગમ એટલે શું ? સંક્ષિપ્તમાં જણાવો.
- (7) કથન કૌશલ્યનો અર્થ જણાવો.
- (8) લેખન પ્રક્રિયાનાં સોપાનો જણાવો.
- (9) ભાષાની અભિવ્યક્તિ કયા કૌશલ્યો દ્વારા થાય છે ?
- (10) ભાષા પ્રયોગશાળાનો અર્થ જણાવો.
- (11) શબ્દકોશ એટલે શું ?
- (12) બહુવિધ ભાષા શક્તિના વિકાસમાં વલણો કેવી રીતે ઉપયોગી છે ?

Seat No. : _____

JC-101

January-2025

B.Ed., Sem.-I

C-01 : Education (Language Across the Curriculum)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Answer any **one** set of questions given below : 14

- (A) "If there is any element that distinguishes human beings from other organisms, it is language." Explain the given statement.
- (B) What is the role of language influence in relation to language and society ? Explain.

OR

- (A) What is the status of language diversity in Indian classroom ? Give details.
- (B) Explain 'Ghat Sidhdhanta' in detail with example.

2. Answer any **one** set of questions given below : 14

- (A) Explain the importance of language as a tool of communication and learning.
- (B) Explain the 'Nativist' Theory and 'Interactionist' Theory of language development.

OR

- (A) What is the difference between home language and medium of education ? Explain in detail.
- (B) Explain the sociological approach and psychological approach of language teaching.

3. Answer any **one** set of questions given below : 14

- (A) Explain the meaning of listening skill and describe the type of listening based on purpose.
- (B) Explain in detail the method of teaching reading.

OR

- (A) Explain the importance of language in relation to teacher-student relationship.
- (B) Specify the form of language in textbooks of subjects other than mother tongue textbooks.

4. Answer any **one** set of questions given below : **14**

- (A) Discuss in detail any two method for developing listening skill and speaking skill.
- (B) State the types of reading and state the advantages and disadvantages of oral reading.

OR

- (A) Explain formal writing and informal writing as a medium of written expression with examples.
- (B) What is multilingualism ? Explain the nature of multilingualism and state its benefits and limitations.

5. Answer any **seven** in short from the following twelve questions : **14**

- (1) State any two characteristics of language.
- (2) Briefly explain the meaning of language.
- (3) What steps should a teacher take regarding a break of continuity ? State two suggestions.
- (4) What is home language ?
- (5) State the importance of concept.
- (6) What is the philosophical approach to language ? Briefly explain.
- (7) Explain the meaning of speaking skill.
- (8) State the steps in the writing process.
- (9) Through which skills do language expression take place ?
- (10) Explain the meaning of language laboratory.
- (11) What is a dictionary ?
- (12) How are trends useful in the development of multiple language abilities ?